

Vergaderjaar 2020–2021

25 295

Infectieziektenbestrijding

Nr. 1178

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT, ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT, ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP EN VOOR MEDISCHE ZORG EN DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 6 april 2021

Het kabinet werkt sinds het begin van de coronacrisis aan de bestrijding en beheersing van het virus en werkt tegelijkertijd aan mogelijkheden om de samenleving en economie te ondersteunen. Concrete voorbeelden hiervan zijn de FieldLab Evenementen, ondersteund door onderzoek, en de opbouw van een testinfrastructuur door de Stichting Open Nederland om met toegangstesten de samenleving te openen. Deze Fieldlabs en bijbehorende onderzoeksprogramma's en het toegangstesten dragen bij aan het verantwoord heropenen van de samenleving en economie.

In deze brief gaan wij in op het instrument toegangstesten en informeren wij uw Kamer ten behoeve van het totaaloverzicht, over pilots toegangstesten met testbewijzen in april, de FieldLab Evenementen en de FieldLab Cafés. Hiermee komt het kabinet tegemoet aan de motie van het lid Hermans c.s. (Kamerstuk 25 295, nr. 1066) die de regering verzoekt om met betrokken sectoren, veiligheidsregio's en gemeenten, begin april een aantal pilots te starten, zodat breed inzicht verzameld kan worden over de werking van testbewijzen voor toegang tot het sociale leven.

Toegangstesten

Het inzetten van toegangstesten is een instrument om onderdelen van de samenleving op een verantwoorde wijze te heropenen. Burgers met een testbewijs met een negatieve uitslag kunnen toegang krijgen tot bijvoorbeeld evenementen en activiteiten in economie, cultuur en sport. Hiervoor kunnen zij een corona(snel)test laten afnemen in een van de daarvoor bestemde teststraten. Het kabinet is van mening dat de inzet van het testbewijs een aanvullend instrument kan zijn om de samenleving op verantwoorde wijze, stap voor stap, eerder en ruimer te kunnen openen. Het kabinet is hierover ook al langere tijd in overleg met VNO-NCW, diverse brancheorganisaties en gemeenten. Op deze manier kunnen

activiteiten in verschillende maatschappelijke en economische sectoren, eerder – mogelijk al vanaf mei – met minder beperkende maatregelen plaatsvinden dan op dit moment in de routekaart staat aangegeven¹.

Het wetsvoorstel «Tijdelijke wet testbewijzen COVID-19» is vrijdag 26 maart voor advies aangeboden aan de Raad van State. Het streven is deze medio april aan uw Kamer aan te bieden. Het wetsvoorstel maakt de inzet van testbewijzen mogelijk voor doorstroomlocaties, horeca, sport -en jeugdactiviteiten, culturele instellingen en evenementen. Het advies van de Gezondheidsraad van 14 januari 2021 en het daarin opgenomen afwegingskader zijn vanzelfsprekend belangrijke uitgangspunten voor het wetsvoorstel. De daadwerkelijke inzet van toegangstesten in de diverse sectoren zal uiteindelijk zijn beslag krijgen in de routekaart.

Voordat testbewijzen grootschalig ingezet kunnen worden, zal het kabinet, conform de motie van het lid Hermans c.s., starten met het in de praktijk oefenen van toegangstesten en de inzet van testbewijzen, zodat we tijdig weten wat wel en niet uitvoerbaar is. Dit zal gebeuren in pilots die, rekening houdend met het epidemiologisch beeld, in april tot en met de aanvaarding van het genoemde wetsvoorstel, worden uitgevoerd. De uitkomsten van de pilots worden meegenomen in de ministeriële regeling die zal worden opgesteld, waarin een nadere precisering van de voorzieningen en activiteiten wordt gegeven en waarin wordt opgenomen onder welke voorwaarden een testbewijs daadwerkelijk wordt verplicht. Op deze manier kan, uiteraard na overleg met beide Kamers over het wetsvoorstel, een goede start worden gemaakt met het toegangstesten op grote schaal.

Pilots met testen voor toegang

In de pilots met testen voor toegang wordt onderzocht hoe testbewijzen in verschillende sectoren kunnen worden ingezet.

We onderzoeken, in nauw overleg met de betrokken sectoren en veiligheidsregio's, op basis van een onderzoeksplan wat het toegangstesten betekent voor de burger, de organisator van de activiteit of voorziening, de testinfrastructuur van Stichting Open Nederland en het gebruik van de apps CoronaCheck en CoronaCheck Scanner. Deze pilots vinden verspreid over Nederland plaats in de verschillende sectoren waar het testbewijs straks kan worden ingezet.

Het gaat in de pilots om activiteiten op één dag, of op enkele aaneengesloten dagen in de maand april. Hierbij gelden strikte criteria en voorwaarden. De pilots zijn vanzelfsprekend begrensd in omvang en geen vergunningplichtige evenementen; het gaat immers om een onderzoeksfase, niet in het minst vanwege de epidemiologische situatie op dit moment. Alle bezoekers dienen zich aan de basismaatregelen te houden, waaronder het houden van 1,5 meter afstand. Sectoren hebben daarnaast een eigen protocol voor veilig en verantwoord bezoek en zijn in staat om de betreffende activiteit veilig te organiseren. Er wordt gewerkt binnen een gecontroleerde setting waaronder het instellen van tijdslots en/of placering, triage, gebruik van mondkapjes, etc. Verder worden testen zoveel als mogelijk binnen 24 uur voor start van de activiteit afgenomen. Bij een positieve testuitslag moeten mensen direct in quarantaine en worden zij doorverwezen naar de GGD voor verdere instructies.

Hoewel de epidemiologische situatie nu nog zeer precair is, vindt het kabinet het verantwoord deze pilots uit te voeren. De combinatie van de schaal van de activiteiten, de beperkte totale omvang, het vooraf testen en de strikte handhaving van alle basisregels maken dat we dit verantwoord

¹ Kamerstuk 25 295 nr. 1063.

kunnen doen. Juist om voorbereid te zijn als het wel mogelijk is om op grotere schaal toegangstesten in te zetten. Het kabinet heeft ingestemd met deze pilots op basis van een verwachting van de toekomstige ontwikkeling van de epidemie, de maatregelen en ontwikkeling van de vaccinatiegraad. De prognose van de belasting van de zorg speelt hierbij een belangrijke rol. Op de besluitvormingsmomenten beoordeelt het kabinet op basis van de adviezen van het OMT of de verwachtingen moeten worden bijgesteld. In het geval de werkelijkheid zich ongunstiger ontwikkelt dan waar rekening mee is gehouden, dan kan het kabinet besluiten in te grijpen.

Bij de selectie van de pilots is onder meer rekening gehouden met regionale spreiding, sectorale spreiding, behoefte van de sector, nabijheid van een testlocatie en onderscheid tussen grote en kleine bedrijven of instellingen. De kalender is in nauwe samenspraak met branche- en koepelorganisaties opgesteld. Het gaat om een beperkt aantal musea, theaters, top- en breedtesportactiviteiten, monumenten, poppodia, casino's, zakelijke bijeenkomsten, dierentuinen, pretparken en de Keukenhof en speel- en sporthallen die één of enkele dagen open kunnen.

Ook is de opzet van de pilots getoetst bij gemeenten op handhaafbaarheid. De organisator van de pilot is primair verantwoordelijk voor de deugdelijke uitvoering en handhaving ter plekke. Deelname door bezoekers is alleen mogelijk na het tonen van een testbewijs van een teststraat van Stichting Open Nederland. Het personeel dat aanwezig is bij de praktijktesten wordt niet verplicht om een coronatest af te laten nemen, maar wordt wel geadviseerd om dit te doen. Er wordt rekening gehouden met de avondklok zolang die van toepassing is. Het kabinet draagt o.a. samen met Stichting Open Nederland zorg voor beschikbaarheid van testafname capaciteit en voor het onderzoek rondom om de uitvoering van pilots in goede banen te leiden. De juridische basis voor deze pilots is gelegen in de Tijdelijke regeling maatregelen COVID-19, die per 31 maart in gegaan is.

FieldLab Evenementen

Naast de pilots met testbewijzen, wordt onderzoek verricht in het onderzoeksprogramma FieldLab Evenementen. Een belangrijk verschil met de pilots voor testbewijzen, is dat de pilots uitsluitend gericht zijn op het leren over de inzet van toegangstesten en de werking van bijbehorende testbewijzen, terwijl de Fieldlabs (zowel Evenementen als Cafés) een bredere onderzoeksopdracht hebben. Bij de pilots toegangstesten en FieldLab Cafés geldt bovendien dat de basismaatregelen, waaronder de anderhalve meter afstand, niet worden losgelaten, bij de Fieldlabs Evenementen is dit wel het geval.

Na de succesvolle eerste fase, vindt van de tweede helft april t/m eind mei de tweede fase van de Fieldlabs Evenementen plaats. De doelstelling van deze tweede fase is om vast te stellen of ervaringen uit de eerste fase (acht praktijktesten) ook toepasbaar zijn bij grotere aantallen deelnemers. De focus ligt hierbij op de inzet van sneltesten, testbewijzen, crowdcontrol en andere opschalingsvragen.

Deze opschalingstesten zullen pas na goedkeuring van het betrokken lokaal gezag worden gestart. Met fase 2 wordt het traject van testprojecten binnen het programma Fieldlab Evenementen afgerond. Na fase 2 zal het onderzoeksprogramma zich richten op kennisdeling en ondersteuning van de sector en de overheid. De kosten van fase 2 zijn geraamd op € 2.736.000,-.

FieldLab Cafés

Naast de pilots toegangstesten en de FieldLab Evenementen, vindt een derde onderzoekprogramma plaats specifiek voor de horeca. Deze FieldLab Cafés is een initiatief van het bedrijfsleven (Koninklijke Horeca Nederland en de Horeca Alliantie), wetenschap (TNO), GGD Utrecht, gemeente Utrecht en de rijksoverheid.

In de FieldLab Cafés wordt getracht middels praktijktests wetenschappelijke inzichten te vergaren over bezoekersgedrag en naleving van de maatregelen door bezoekers. Deze informatie kan bijdragen aan een veilige en verantwoorde heropening van cafés. De FieldLab Cafés zal plaatsvinden van 14 t/m 17 april in vijf cafés in Utrecht.

Tijdens dit experiment zullen de voorwaarden gelden die nu gedefinieerd zijn in de routekaart onder risiconiveau «zorgelijk». De anderhalve meter maatregel zal dus niet losgelaten worden en gasten zullen een zitplaats hebben. Aangezien het om een experiment gaat, zullen alleen negatief geteste personen (met een testbewijs van max. 48 uur oud) mogen deelnemen. De geschatte doorlooptijd van het onderzoek is circa 6 weken en de kosten hiervan worden geraamd op € 380.000,-.

De budgettaire gevolgen van de in deze brief vermelde maatregelen ten behoeve van de Fieldlab Evenementen en Fieldlab Cafés worden in de 7e Incidentele Suppletoire EZK-begroting 2021 inzake Noodpakket banen en economie aan uw Kamer voorgelegd. Normaliter wordt nieuw beleid in uitvoering genomen nadat de Staten-Generaal de begrotingswet heeft geautoriseerd.

In het belang van een verantwoorde en snellere heropening van de samenleving en economie is het essentieel dat de in deze brief vermelde pilots toegangstesten en Fieldlabs zo spoedig mogelijk starten. Aangezien uitstel van uitvoering van deze spoedeisende maatregelen die in het belang van het Rijk zijn, niet kan wachten tot formele autorisatie van beide Kamers der Staten-Generaal, zal het kabinet de uitvoering van de maatregel starten. Hiermee wordt gehandeld conform lid 2 van artikel 2.27 van de Comptabiliteitswet 2016.

Vervolg

Een overzicht van alle lopende en aankomende onderzoeken, pilots en Fieldlabs vindt u op de website van rijksoverheid². De uitkomsten van de pilots en Fieldlabs worden gebruikt om in passende stappen de samenleving te openen.

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
H.M. de Jonge

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
B. van 't Wout

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
I.K. van Engelshoven

De Minister voor Medische Zorg,
T. van Ark

De Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat,
M.C.G. Keijzer

² www.rijksoverheid.nl/testenvoortegang.nl.